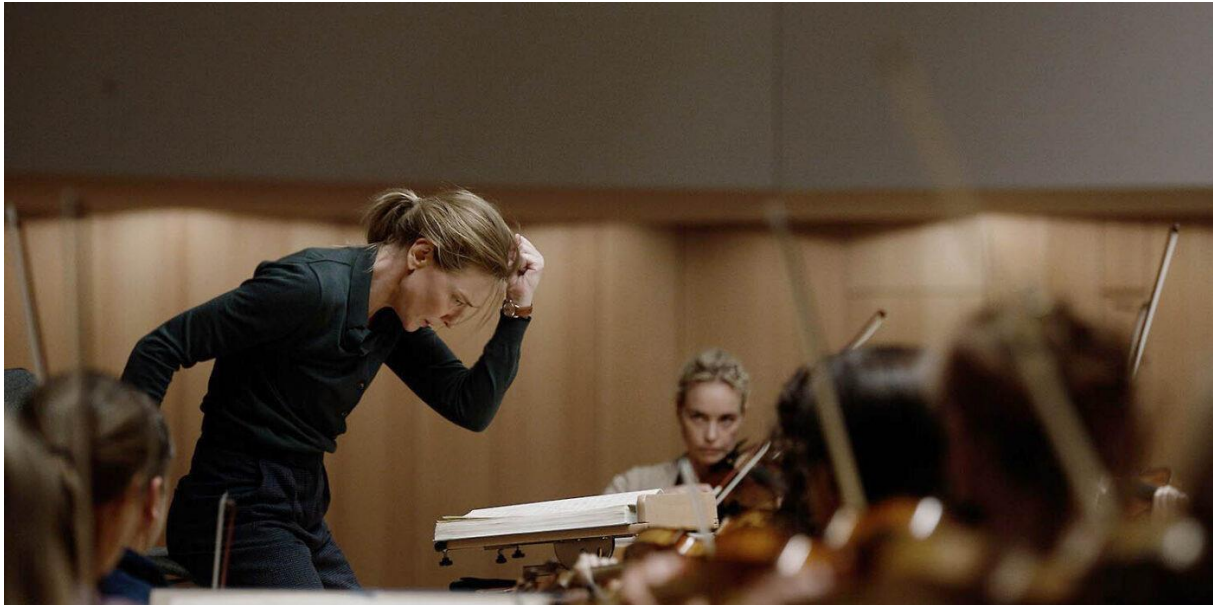

MeToo, maestro: Todd Field fileert de menselijke hybris in het meesterlijke 'Tár'

Cate Blanchett is een sterdirigente die niet alleen muzikale grenzen overschrijdt in Todd Fields plagerig precieze psychodrama Tár.

Dave Mestdach

Film – Tár
Regisseur - Todd Field
Cast - Cate Blanchett, Nina Hoss, Noémie Merlant

'Wees toch niet zo gretig om beledigd te worden. Het narcisme van kleine verschillen leidt tot het saaiste soort conformisme', sneert topdirigente Lydia Tár naar een van haar studenten wanneer die een kritische noot plaatst bij de 'misogyne' Bach. Aan de top van de klassiekemuziekwereld raak je dan ook niet zomaar. Zeker niet als vrouw. Tár is briljant, welbespraakt, een voormalige protegé van Leonard Bernstein en de eerste vrouwelijke dirigent die de Berliner Philharmoniker mag aanvoeren wanneer die Gustav Mahlers *Vijfde symfonie* wil opvoeren. Maar ze is ook autoritair, gewiekst, narcistisch en deinst er niet voor terug om medewerkers te manipuleren en te intimideren. Psychologisch, verbaal en desnoods ook seksueel.

Dat krijgt niet alleen haar persoonlijke assistente in de smiezen wanneer ze in Tár's mailbox ontluisterende berichten vindt van een voormalige medewerkster die eraan onderdoor ging. Ook haar partner krijgt het hard te verduren wanneer de onaantastbare Tár plots een andere en jongere celliste boven haar verkiest. Toch al zeker als muzikante. Het klinkt als het begin van een symfonie vol grote emoties en botsende conflicten in de coulissen van MeToo. Maar schrijver-regisseur Todd Field stuurt zijn eerste film sinds *Little Children* meerdere richtingen uit, en kiest voor polyfonie in plaats van monotonie.

De film begint als een klinisch precies gecomponeerde karakterstudie over een muzikaal genie, en opent met een interview tussen Tár en Adam Gopnik, cultuurjournalist van *The New Yorker*. Het tweede deel moduleert tot een beklemmende psychothriller over macht, manipulatie en toxische relaties binnen de orkestbak en daarbuiten. Het curieuze coda – *Tár* duurt 160 minuten – eindigt als een sardonische satire op de culturele elite.

Elke ritmisch klinkende zin, elk strak gekaderd shot en elke muzieknoot op de score is daarbij perfect gekozen, alsof Field buiten beeld staat te dirigeren. Ondertussen zie je hoe de monsterlijke maestro in nauwe designschoentjes komt en hoor je hoe Mahlers *Vijfde* – die eerder ook Luchino Visconti's *Morte a Venezia* bezwangerde van betekenis – bij elke repetitie steeds meer aanzwelt tot Tár's onheilssymfonie.

Het resultaat is een film die plaagt, prikkelt en provoceert, en alleen zijn zelfbewuste dubbelzinnigheid met passie omarmt. Afgaande op de rigide stijl, beklemmende atmosfeer en cerebrale, maar soms ook donkergrappige teneur heeft Field meer naar de (a)morele fabels van Michael Haneke en Stanley Kubrick gekeken dan naar *Fame*, *Amadeus* of de gebruikelijke Hollywoodfanfare over de klassiekemuziekwereld. Maar *Tár* had zich dan ook in eender welk milieu kunnen afspelen.

Als het veelgeprezen, maar polemische *Tár* – sommigen noemen de film kil, koud en misogyn – al van iets de maat neemt dan is het niet zozeer cancel culture of MeToo. Het is de menselijke hybris die Field fileert, en macht als verdomd verleidelijk mechanisme. En dat met een intimiderend goeie Cate Blanchett die geen enkele noot mist als Lydia Tár, de toonaangevende dirigente die niet alleen glazen plafonds maar ook harten, ego's en carrières breekt.